

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: **L. B.**
bytem X
zastoupená L. L., bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

7o žalobě proti rozhodnutí ze dne 21. 10. 2021, č. j. MPSV-2021/170017-922,
sp. zn. MPSV-2021/161291-922,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se včasně podanou žalobou, doručenou Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ či „zdejší soud“), domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 24. 9. 2021, č. j. 149537/21/PV (dále též

„prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím bylo rozhodnuto o zamítnutí žádosti žalobkyně o zvýšení dávky pěstounské odměny.

II. Žaloba

2. Žalobkyně především namítala, že nemůže souhlasit s argumentací žalovaného týkající se toho, že v případě pěstounské péče prarodičů platí odlišná úprava nároku na odměnu pěstouna od ostatních pěstounů. Dle tvrzení žalovaného se totiž přesouvá vyživovací povinnost na prarodiče, což je v rozporu s mnoha rozhodnutími Ústavního soudu. Vyživovací povinnost prarodičů nastává za předpokladu, že rodiče nežijí a za předpokladu, že prarodiče se svou vyživovací povinností souhlasí a budou výživné platit podle toho, zda mají majetek a finanční zdroje. Nikdo na světě nemůže nutit prarodiče, aby se starali o svá vnoučata, pokud to nebudou chtít z vlastní vůle. Tvrzení správního orgánu, že prarodič má podpůrnou vyživovací povinnost je v rozporu s Listinou základních práv a svobod (dále jen „LZPS“) a mezinárodními smlouvami ratifikovanými ČR.
3. Žalobkyně dále namítala, že správní orgán v rámci případu zvláštního zřetelehodného nepřihlédl k jejím majetkovým poměrům. Z rozsudku totiž plyne, že v okruhu posuzovaných osob jsou partner žalobkyně, její dcera, dvě děti v pěstounské péči a jedno vnouče v péči. Příjem žalobkyně je odměna pěstouna v částce 8 600 Kč, po odpočtu daní a exekuce příjem dětí v pěstounské péči činí 4 950 Kč a 6 985 Kč. Přídavky na děti pak jsou 610 Kč, 770 Kč, 880 Kč a 880 Kč. Výdaje na bydlení činí 9 500 Kč, příspěvek na bydlení činí 1 700 Kč. Žalobkyně dále uvedla, že příjem rodiny dohromady činí 25 375 Kč, výdaje na bydlení činí 9 500 Kč. Po odečtu nákladů na bydlení zůstane rodině částka 15 875 Kč, avšak životní minimum rodiny činí částku 16 680 Kč. Správní orgán tedy fakticky nebere ohled na skutečnost, že příjem rodiny nedosahuje částek životního a existenčního minima podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Pokud by žalobkyně požádala o dávky dle tohoto zákona, pak by byl příjem rodiny zvýšený o 805 Kč, neboť podle zákona o životním a existenčním minimu se do příjmů rodiny započítává, jak odměna pěstouna, tak i příspěvek na potřeby dítěte.
4. Žalobkyně závěrem uvedla, že správní orgán svým nezákonným postupem uvrhnul rodinu do extrémní bíd. Rovněž dávka příspěvku na potřeby dítěte nemůže být použita k účelu, ke kterému má sloužit. Takovým postupem dochází k porušení Úmluvy o právech dítěte a antidiskriminačního zákona, neboť dítě v pěstounské péči není zabezpečeno po materiální stránce jako ostatní děti v pěstounské péči. Správní orgán se rovněž neřídí rozsudkem, který přiznal žalobkyni odměnu pěstouna. Soud měl k dispozici veškeré informace o poměrech žalobkyně, přičemž v rozsudku není uvedeno, že žalobkyně nemá nárok na odměnu pěstouna.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný nejprve zrekapituloval průběh správního řízení a uvedl obdobné skutečnosti jako v napadeném rozhodnutí. Dále uvedl, že z důvodu péče o dítě ve věku do 4 let M. B. byla žalobkyni také přiznána státní sociální podpora-rodíčovský příspěvek, a to ve výši 5 000 Kč měsíčně, který byl ode dne 1. 10. 2021 zvýšen na 9 000 Kč měsíčně, v září 2021 byl přiznán příspěvek na převzetí dítěte ve výši 8 000 Kč. Příspěvek na bydlení byl

rodině přiznán v období od 1. 7. 2021 ve výši 4 073 Kč, od 1. 10. 2021 byl snížen na částku 1 195 Kč. Dle názoru žalované převzetím dítěte M. B. do pěstounské péče se rodina neocitla v extrémní bídě. M. B. nevyžaduje mimořádnou péči oproti jiným dětem téhož věku v běžné rodině, není osobou se zdravotním postižením či jinými speciálními potřebami, a jeho výživa a další potřeby jsou zajištěny dávkou pěstounské péče, úhradou potřeb dítěte ve výši 4 950 Kč přiznané od 18. 6. 2021, příspěvkem při převzetí dítěte do pěstounské péče ve výši 8 000 Kč přiznané rozhodnutím ze dne 22. 9. 2021 a dávkami státní sociální podpory-přídavek na dítě přiznané oznámením ze dne 27. 8. 2021 ve výši 500 Kč měsíčně, od 18. 6. 2021 a zvýšené od 1. 7. 2021 ve výši 630 Kč měsíčně, částečně i příspěvkem na bydlení. Shora uvedené dávky jsou dostatečné k zajištění jeho základních životních potřeb. Životní minimum dle zákona o existenčním a životním minimu pak činí 1 970 Kč. Dítě je zabezpečeno stejně jako ostatní děti v pěstounské péči. Ze zjištěného ani neplyne, že by na jeho úkor měly být hrazeny potřeby jiných osob a současně, že na úkor jiných osob by měly být hrazeny jeho potřeby.

6. Jde-li o žalobcem zmíněný rozsudek, pak soudem bylo dítě svěřeno do pěstounské péče, avšak soud nerozhoduje o nároku na dávku pěstounské péče. Tato kompetence náleží správnímu orgánu I. stupně. Nárok nevnikne pouze na základě rozsudku soudu o svěřením dítěte do pěstounské péče.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
8. Napadené rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s.ř.s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
9. Podle § 47 j odst. 1 zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění platném ro přezkoumávanou věc (dále jen „ZSPOD“) *výše odměny pěstouna činí za kalendářní měsíc, není-li dále stanoveno jinak, a) 12 000 Kč, je-li pečováno o 1 dítě, b) 18 000 Kč, je-li pečováno o 2 děti, c) 30 000 Kč, 1. je-li pečováno alespoň o 3 děti, 2. je-li pečováno alespoň o jedno dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžké závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost), d) 20 000 Kč, jde-li o osobu v evidenci, a to i v případě, že nepečuje o žádné dítě. Podle odstavce 2 téhož ustanovení za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. c) bodů 1 a 2 zvyšuje o polovinu částky uvedené v odstavci 1 písm. a). Za každé další dítě, které je osobě v evidenci svěřeno do jiné péče, než je pěstounská péče na přechodnou dobu, se odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. d) zvyšuje o polovinu částky uvedené v odstavci 1 písm. a). Podle odstavce 3 téhož ustanovení odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. a) a b) náleží osobě pečující nebo osobě v evidenci, která je rodičem nebo prarodičem otce nebo matky svěřeného dítěte, pouze v případech hodných zvláštního zřetele, zejména s ohledem na sociální a majetkové poměry osoby pečující nebo osoby v evidenci a jejich rodiny a s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu dítěte. Pro účely rozhodnutí o přiznání*

odměny pěstouna je krajská pobočka Úřadu práce povinná si vyžádat vyjádření příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

10. Osoba pečující nebo osoba v evidenci, která je prarodičem svěřeného dítěte, má nárok na odměnu fakultativní, resp. je vyplácena pouze v případech hodných zvláštního zřetele. Jde o reakci na podpůrnou vyživovací povinnost prarodičů vůči dětem. Podkladem pro rozhodnutí Úřadu práce ČR o odměně pěstouna je vyjádření orgánu sociálně právní ochrany místně příslušného dle místa trvalého pobytu dítěte. Úřad práce ČR může ve věci provádět i vlastní šetření, což však především doplňuje vyjádření orgánu sociálně právní ochrany. Při posuzování nároku se vychází především ze skutečnosti, že v důsledku svěření dítěte do péče by nemělo dojít k podstatnému snížení životní úrovně pěstouna (k tomu srov. Komentář v ASPI k § 47 odst. 3 ZSOPD). K dávkám pěstounské péče dle ZSPOD pak byla vydána Instrukce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 1/2016. Z ní plyne, že při posuzování nároku prarodiče svěřeného dítěte na odměnu pěstouna je třeba vycházet z toho, že v důsledku svěření dítěte do pěstounské péče by nemělo dojít k podstatnému snížení životní úrovně prarodiče a jeho rodiny. Jsou-li celkové sociální a majetkové poměry osoby pečující a její rodiny takové, že by v souvislosti se svěřením vnuka do pěstounské péče mohla být na straně prarodiče a ostatních spolužijících členů rodiny ohrožena či ztížena úhrada nákladů na výživu a jiné osobní potřeby a úhrada nákladů na domácnost (i při započítání příspěvku na úhradu potřeb dítěte), je zásadně nezbytné odměnu pěstouna prarodiči svěřeného dítěte přiznat.
11. Soud k věci uvádí, že správní orgán I. stupně vycházel z Vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí při posuzování nároku prarodičů a praprarodičů na odměnu pěstouna ze dne 25. 8. 2021, č.j. MMB/0444667/2021. Z něj mj. plyne, že *v bydlíšti M. B. bylo ze strany OSPOD Prostějov provedeno aktuální šetření. Bylo zjištěno, že družstevní byt o velikosti 2+1 obývá t.č. 6 osob (z toho 4 nezletilé). Domácnost je zařízena standardně, udržovaná v pořádku a čistotě. Péče o nezl. je paní B. zajišťována. Paní B. i její druh, M. L. jsou vedeni v evidenci UP ČR, jsou tedy v produktivním věku. Paní B. současně vykonává pěstounství u nezl. P. R., nevlastní žádný majetek vyšší hodnoty, je zatížena exekucemi, které jsou uspokojovány sociálními dávkami. Přijetím nezl. nedošlo k podstatnému poklesu příjmů v rodině. Paní B. má s ohledem na věk nezl. nárok na dávku SPP -rodičovský příspěvek, který náleží osobě pečující při celodenní a řádné péči. M. B. nemá žádné zvýšené náklady související se zdravotním stavem, žádné odborné lékaře nenavštěvuje. Byl vyšetřen ortopedy se závěry, že je v pořádku, nálezový stav je přiměřený věku. Je zdravý, jeho růst a vývoj je u něj v normě. Jeho ekonomická potřeba je uspokojována příspěvkem na úhradu potřeb dítěte a rodičovským příspěvkem. V tomto ohledu došlo ke zvýšení příjmů rodiny v souvislosti s převzetím nezl. do péče. Nezl. kromě pediatra nenavštěvuje žádné odborné lékaře s potřebou sledování. Nezl. je zcela zdravý a nemá žádné zvýšené výdaje v souvislosti se svým zdravotním stavem. S ohledem na sociální a majetkové poměry a s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu dítěte zhodnotil OSPOD, že tento případ nelze považovat za hodný zvláštního zřetele. Správní orgán I. stupně pak vyšel z tohoto vyjádření a ztotožnil se s ním. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání. V něm je především uvedeno, že podstatné v tomto případě je, že ji bylo svěřeno dítě do pěstounské péče Okresním soudem v Prostějově a ten měl veškeré informace o stavu věci. Podle zákona musí správní orgán respektovat rozhodnutí soudu, nikoli, aby kvůli tomu, že se jedná o osobu romské národnosti, porušoval zákony této země. Podle rozhodnutí soudu má žalobkyně nárok, aby pobírala dávku odměny pěstouna na dvě*

děti v částce 18 000 Kč. Rozhodnutím žalovaného bylo odvolání žalobkyně zamítnuto a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno.

12. Soud k věci uvádí, že orgán sociálně právní ochrany dětí, stejně jako správní orgán I. stupně zhodnotily, že přijetím M. B. nedošlo k podstatnému snížení příjmu v rodině. Naopak rodičovský příspěvek a příspěvek na úhradu potřeb dítěte vedl ke zvýšení příjmů rodiny. Žalovaný pak ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že z důvodu péče o dítě ve věku do 4 let byla žalobkyni také přiznána státní sociální podpora rodičovský příspěvek, a to ve výši 5 000 Kč měsíčně, který byl ode dne 1. 10. 2021 zvýšen na 9 000 Kč měsíčně, v září 2021 pak byl přiznán příspěvek na převzetí dítěte ve výši 8 000 Kč. Příspěvek na bydlení byl rodině přiznán v období od 1. 7. 2021 ve výši 4 073 Kč, od 1. 10. 2021 byl snížen na částku 1 195 Kč. Potřeby nezletilého jsou tedy zajištěny úhradou potřeb dítěte ve výši 4 950 Kč přiznané od 18. 6. 2021, příspěvkem při převzetí dítěte do pěstounské péče ve výši 8 000 Kč přiznané rozhodnutím ze dne 22. 9. 2021 a dávkami státní sociální podpory-přídavek na dítě přiznané oznámením ze dne 27. 8. 2021 ve výši 500 Kč měsíčně, od 18. 6. 2021 a zvýšené od 1. 7. 2021 ve výši 630 Kč měsíčně, částečně i příspěvkem na bydlení. Životní minimum dle zákona o existenčním a životním minimu přitom činí 1 970 Kč. M. B. má běžné potřeby a není osobou se zdravotním postižením či jinými speciálními potřebami. Soud tedy souhlasí se správními orgány, že přijetím nezl., nedošlo k podstatnému snížení příjmu v rodině, což by mohlo být považováno za případ hodný zvláštního zřetele.
13. K věci je třeba s ohledem na námitky žalobkyně uvést, že soud rozhodující o svěření nezletilého do pěstounské péče není oprávněn rozhodovat o odměně pěstouna. To patří do kompetence krajské pobočky úřadu práce. Žalobkyně sice v žalobě uvedla měsíční příjem rodiny, avšak ani z její argumentace přímo neplyne, že by přijetím M. B. došlo k podstatnému snížení příjmu rodiny. Soud dodává, že argumentace žalovaného vyživovací povinností prarodičů dle § 910 a násl. zák. č. 89/2012 S., občanský zákoník směřovala k tomu, že podle § 47 j odst. 3 prarodičům náleží odměna pěstouna toliko v případě zvláštního zřetele hodném, což bylo předmětem posouzení správních orgánů. Soud neshledal, že by postupem žalovaného byla porušena Úmluva o právech dítěte, antidiskriminační zákon či LZPS.
14. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl, jak je ve výroku I. uvedeno.

V. Náklady řízení

15. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II. rozsudku). Žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. (výrok III. tohoto rozsudku).

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 24. ledna 2024

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce